

Kartka z kalendarza – listopad 2018

- 1 listopada** (125) – 1893 zm. **Jan Matejko**, polski malarz, ur. 1838
- 2 listopada** (70) – 1948 ur. **Maria Ewa Letki**, prozaik, autorka słuchowisk oraz powieści dla dzieci i młodzieży, m.in.: *Jutro znów pójdę w świat*, *Wakacje z Cynamonem*, *Dama Kier*, *Od dziś za tydzień*, *Wyspa urodzinowa*, *Król i mgła*
- (45) – 1973 zm. **Maria Czerkawska**, poetka, nowelistka, dla dzieci wydała tomiki wierszy, m.in.: *Kto się śmieje*, *Żółte chodaczki*, *U starej wierzby*, *Na listeczku jaworowym*, ur. 1881
- 4 listopada** (10) – 2008 zm. **John Michael Crichton**, amerykański pisarz, reżyser, scenarzysta i producent filmowy, autor znanych powieści określanych jako technothrillery, które popularność zyskały dzięki adaptacjom filmowym, m.in. *Park Jurajski*, *Wschodzące słońce*, *W sieci*. Był także pomysłodawcą i producentem serialu *Ostry dyżur*, ur. 1942
- 5 listopada** **MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ POSTACI Z BAJEK**, data wybrana na cześć urodzin Walta Disney’a, jednego z najpopularniejszych autorów bajek animowanych dla dzieci.
- (105) – 1913 ur. **Vivien Leigh**, angielska aktorka filmowa i teatralna, zdobywczyni Oskarów za rolę Scarlett O’Hary w filmie *Przeminęło z wiatrem* (1939) oraz za rolę Blanche w filmie *Tramwaj zwany pożądaniem* (1951), zm. 1967 r.
- 7 listopada** (105) – 1913 ur. **Albert Camus**, francuski pisarz, dramaturg, eseista, reżyser teatralny; czołowy reprezentant egzystencjalizmu w literaturze. Uważany za jednego z najwybitniejszych intelektualistów europejskich II połowy XX w. Laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1957 roku. W wieku zaledwie 47 lat zginął w wypadku samochodowym. Napisał m.in.: *Obcego*, *Dzumą*, *Upadek*, *Kaligulę*, *Stan oblężenia*, *Nieporozumienie*, *Sprawiedliwych*, *Człowieka* (1957), zm. 1960
- 8 listopada** (95) – 1923 ur. **Józef Hen**, – polskie pisarz, publicysta, dramaturg, scenarzysta i reportażysta
- (65) – 1953 zm. **Iwan Bunin**, pisarz rosyjski, stworzył nową odmianę prozy poetyckiej, zaliczany do modernistów. Laureat Nagrody Nobla w 1933 roku. Najśłynniejsze jego książki to : powieść *Wieś* (1910), zbiór opowiadań *Czara życia* (1914), powieść autobiograficzna *Życie Arseniewa* (1930), tom opowiadań o miłości *Ciemne aleje* (1943), ur. 1870

- 8/9 listopada** (95) – 1923 - **Pucz monachijski** – nieudana próba przeprowadzenia zamachu stanu w Republice Weimarskiej przez Adolfa Hitlera i gen. Ericha Ludendorffa, zorganizowana w nocy z 8 na 9 XI 1923 r. przy pomocy bojówek partyjnych SA, zakończona rozwiązaniem NSDAP i skazaniem Hitlera na 5 lat więzienia.
- 9 listopada** **MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ WALKI Z FASYZMEM I ANTYSEMITYZMEM**
- (100) – 1918 zm. **Guillaume Apollinaire**, (właśc. Wilhelm Apolinaris Kostrowicki) – francuski poeta pochodzenia polskiego, ur. 1880
- 10 listopada** **MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ MŁODZIEŻY**
- (35) – 1983 zm. **Jalu Kurek**, ps. "mafarka", Jan Skowron, polski poeta i prozaik, przedstawiciel tzw. Awangardy Krakowskiej. Laureat Nagrody Młodych Polskiej Akademii Literatury za powieść społeczno-obyczajową z życia ówczesnej wsi małopolskiej Grypa szaleje w Naprawie. Jako tłumacz z języka włoskiego przyczynił się do popularyzacji w Polsce dorobku włoskich futurystów, ur. 1904
- 11 listopada** **NARODOWE ŚWIĘTO NIEPODLEGŁOŚCI**
- (100) - przekazanie przez Radę Regencyjną władzy wojskowej Józefowi Piłsudskiemu, który zostaje Naczelnym Dowódcą Wojsk Polskich. Po 123 latach, 11 XI 1918 Naród Polski odzyskuje niepodległość.
- (40) – 1978 zm. **Helena Boguszewska**, pisarka, publicystka, działaczka społeczna, autorka książek dla młodzieży i opowiadań dla dzieci, m.in.: *Czerwone węże*, *Za zielonym wałem*, *Zwierzęta wśród ludzi*, ur. 1886
- (30) – 1988 zm. **Jan Himilsbach**, polski aktor niezawodowy, pisarz i scenarzysta z zawodu kamieniarz. Jego debiut literacki przypada na 1951 rok, kiedy to opublikował swój pierwszy wiersz. W 1959 roku debiutował jako prozaik. Jego najbardziej znaną rolą filmową była postać Sidorowskiego z filmu *Rejs*. Często grywał w duecie ze Zdzisławem Maklakiewiczem, ur. 1931
- 12 listopada** (120) – 1898 ur. urodził się **Leopold Okulicki** (zm. 1946 r.) - generał brygady Wojska Polskiego, współtwórca SZP - ZWZ - AK, ostatni Komendant Główny Armii Krajowej od 21 XII 1944 roku, generał brygady od maja 1944 roku. Aresztowany w wyniku prowokacji NKWD wraz z 15 innymi przywódcami Polskiego Państwa Podziemnego. 27 III 1945 roku skazany w Moskwie, w tzw. procesie szesnastu na 10 lat więzienia. Zgodnie z informacjami uzyskanymi przez Brytyjski Czerwony Krzyż, od władz radzieckich, zmarł w więzieniu na Łubiance 24 XII 1946 roku.
- 14 listopada** (140) – 1878 ur. **Leopold Staff**, polski poeta, tłumacz i eseista. Prekursor poezji codzienności, związany także z franciszkanizmem i parnasizmem. Zaliczany do czołowych poetów młodopolskich, w okresie międzywojennym stał się duchowym przywódcą Skamandrytów, zm. 1957

15 listopada (10) – 2008 zm. **Janusz Christa**, rysownik, scenarzysta, autor cyklu popularnych komiksów dla młodzieży, m.in. o przygodach Kajka i Kokosza: *Wielki turniej*, *Szkoła latania*, *Festiwal czarownic*, *W krainie borostworów*, ur. 1934

16 listopada **MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ TOLERANCJI**

(5) – 2013 zm. **Ewa Grętkiewicz**, pseud. Wanda Lachowicz, dziennikarka, pisarka, autorka, m.in. książek dla dzieci: *Szczekająca szczeka Saszy*, *Zakręcona na Maksa*, *Dostaliśmy po dziecku*, ur. 1951

20 listopada **ŚWIATOWY DZIEŃ OCHRONY PRAW DZIECKA**, obchodzony w rocznicę uchwalenia przez ONZ Konwencji o Prawach Dziecka w 1989 roku.

(160) – 1858 ur. **Selma Lagerlöf**, wybitna pisarka i nowelistka szwedzka, laureatka literackiej nagrody Nobla (1909), pisała przede wszystkim dla dorosłych, dla dzieci przeznaczony jest jeden z jej utworów *Cudowna podróż*, zm. 1940

(95) – 1923 ur. **Nadine Gordimer**, południowoafrykańska pisarka, pisząca w języku angielskim, laureatka Nagrody Nobla (1991), zm. 1953

(20) – 1998 zm. **Marian Brandys**, prozaik, publicysta, eseista, autor głośnych reportaży historycznych z czasów napoleońskich, utworów biograficznych oraz książek dla młodzieży: *Honorowy łobuz*, *Śladami Stasia i Nel*, *Z panem Biegankiem w Abisynii*, ur. 1912

22 listopada (90) – 1928 ur. **Krystyna Siesicka**, prozaik, dziennikarka, autorka książek dla młodzieży podejmująca we wszystkich swoich powieściach problemy wieku dojrzewania w kontekście najbliższego otoczenia – rodziny, szkoły, grupy rówieśniczej: *Zapałka na zakręcie*, *Jezioro osobliwości*, *Ludzie jak wiatr*, *Chwileczkę*, *Walerio...*, *Dziewczyna Mistrza Gry* (książka wpisana w 1997 roku na Listę Honorową im. H.Ch. Andersena), zm. 2015

(55) – 1963 zm. **John Fitzgerald Kennedy**, amerykański polityk, 35. prezydent Stanów Zjednoczone, ur. 1917

(55) – 1963 zm. **Clive Staples Lewis**, pseud. Jack, brytyjski pisarz, historyk, filozof i teolog, twórca cyklu fantasty pt. *Opowieści z Narnii*, ur. 29.11.1898 (120. rocznica)

(55) – 1963 zm. **Aldous Huxley**, angielski powieściopisarz, nowelista, eseista, poeta. Jego ojcem był Leonard Huxley, pisarz i wydawca, a dziadkiem, Thomas Huxley, znany biolog i eseista. Studiował medycynę i filozofię w Oksfordzie. W 1911 roku, zagrożony ślepotą, przerywa naukę, uczy się alfabetu Braille'a. Odzyskuje pełnię wzroku w 1935 roku. Napisał m.in. : *Sztukę widzenia*, *Nowy, wspaniały świat*, *Niebo i piekło*, ur. 1894

- 23 listopada** (220) – 1798 ur. **Klementyna Z Tańskich Hoffmanowa**, prozaik, tłumaczka, wydawca, pedagog, działaczka kulturalna, inicjatorka pierwszego w Polsce pisma periodycznego dla dzieci pt. *Rozrywki dla Dzieci*, autorka *Dziennika Franciszki Krasieńskiej*, ur. 1845
- 25 listopada** **ŚWIATOWY DZIEŃ PLUSZOWEGO MISIA**, ustanowiony w 2002 roku, w setną rocznicę powstania pluszowej zabawki, Teddy Bear. Historia maskotki wiąże się z wydarzeniem, które miało miejsce w 1902 r. – prezydent USA Theodore Roosevelt, zapalony myśliwy, nie dopuścił podczas polowania do zastrzelenia małego niedźwiadka.
- (180) – 1838 powstanie **Biblioteki Polskiej w Paryżu**
- (50) – 1968 zm. **Upton Sinclair**, amerykański pisarz, ur. 1878
- 26 listopada** (60) – 1958 ur. **Tomasz Sylwester Beksiński**, polski dziennikarz muzyczny, prezenter radiowy, tłumacz z języka angielskiego. Zadebiutował na antenie radiowej w 1982 roku w audycji Marka Niedźwieckiego. Radiowego rzemiosła uczył się od Piotra Kaczkowskiego, Jerzego Kordowicza i Korneliusza Pacudy. Jako tłumacz przetłumaczył m.in. wszystkie ówczesne filmy o Jamesie Bondzie, Harrym Callahanie i niemal całą twórczość filmową i telewizyjną grupy Monty Pythona, zm. 1999
- 28 listopada** (65) – 1953 zm. **Eugene Gladstone O'Neill**, dramaturg amerykański, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury za rok 1936. Uważany za współtwórcę współczesnego dramatu amerykańskiego. Najbardziej cenione jego dramaty to: *Pożądanie w cieniu więzów*, *Żałoba przystoi Elektrze*, *Zmierzch długiego dnia*, ur. 16 X 1888
- 30 listopada** **ANDRZEJKI**, wieczór magicznych wróżb odprawianych w wigilię świętego Andrzeja.
- (150) – 1868 ur. **Angela Brazil**, pisarka angielska, twórczyni współczesnej literatury dziewczęcej, autorka powieści dla dziewcząt, m.in.: *Złote szkolne czasy*, *Szkoła w słońcu*, *Przyjaciółki*, zm. 1947